

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DUS/0700/110/BW/13

dot. BPS/043-28-1135/13

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie senatora Ryszarda Knosali złożone podczas 28. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 marca 2013 r., którego treść została przekazana przy piśmie z dnia 12 marca 2013 r., znak BPS/043-28-1135/13, uprzejmie proszę Pana Marszałka o przyjęcie następujących informacji.

Poruszone w oświadczeniu kwestie odnoszą się do regulacji zawartych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 116, poz. 1205, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o IKE oraz IKZE”. Senator R. Knosala podnosi, że środki zgromadzone na IKE nie są wolne od zajęcia komorniczego, w przeciwieństwie do środków zgromadzonych w ZUS i OFE. Brak regulacji wyłączających możliwość egzekucji komorniczej ze środków zgromadzonych na IKE oraz możliwość obciążania tych środków zastawem, w opinii senatora, może spowodować, iż zaspokojenie powstałych zobowiązań zniweczy cel, któremu służy oszczędzanie na IKE, czyli oszczędzanie na dodatkową emeryturę. W związku z tym senator R. Knosala proponuje aby środki zgromadzone na IKE objąć podobną ochroną, jaką mają środki w ZUS-ie i w OFE i również zwolnić je od zajęć komorniczych.

Odnosząc się do propozycji senatora R. Knosali na wstępie pragnę wskazać, że powszechny system emerytalny oparty na zasadach ubezpieczeniowych charakteryzuje się przymusem ubezpieczenia społecznego związanym ściśle z obowiązkiem odprowadzania składek, a powstający z mocy przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), zwanej dalej „usus”, stosunek ubezpieczenia społecznego ma charakter publicznoprawny. Składka na ubezpieczenie społeczne ma charakter obowiązkowy, celowy, odpłatny i bez-zwrotny. Oznacza

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 5.04.2013

nr 1598 podpis. *[Signature]*

SECRETARIA T

Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 05.04.2013

nr 2498 podpis. *[Signature]*

Warszawa, dnia 4 kwietnia 2013 r.

to, że fundusze pochodzące ze składek mogą być przeznaczane tylko na wypłatę świadczeń. Odpłatność zakłada związek pomiędzy obowiązkiem uiszczania składek a prawem do świadczeń, których realizacja następuje w razie zajścia przewidzianych prawem zdarzeń. Jeśli jednak zdarzenie (ryzyko) nie zajdzie, składka nie podlega zwrotowi. Wynika z tego więc, że za wpłaconą składkę otrzyma się w razie zajścia tzw. ryzyka ubezpieczeniowego od instytucji, która tę składkę pobrała, należne świadczenie. W związku z przeprowadzoną reformą ubezpieczeń społecznych składka emerytalna i rentowa została podzielona pomiędzy pracodawcę i ubezpieczonego. Składka pracownika kierowana jest na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe (zdrowotne), natomiast składka pracodawcy jest przeznaczona na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe. Ustawodawca w art. 3 ust. 1 pkt 2 usus przesądził, że zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do ubezpieczenia emerytalnego wykonywane są częściowo przez otwarte fundusze emerytalne, określone w przepisach ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o funduszach emerytalnych”. Część składki, która pozostaje w dyspozycji ZUS, jest wykazywana na indywidualnym koncie ubezpieczonego jako wartość księgową, która będzie służyć do ustalenia podstawy wymiaru i obliczenia emerytury. Taki sam charakter składki na ubezpieczenie emerytalne ma składka należna od ubezpieczonego przekazywana do OFE, co ma ten skutek, że członek OFE nie może rozporządzać środkami na swoim rachunku, z wyjątkiem możliwości dysponowania środkami zgromadzonymi w OFE na wypadek jego śmierci (art. 107 ustawy o funduszach emerytalnych). Dodatkowo w myśl art. 108 ustawy o funduszach emerytalnych środki zgromadzone na rachunku członka otwartego funduszu nie podlegają egzekucji. W wyroku z dnia 4 czerwca 2008 roku (Sygn. akt II UK 12/08) Sąd Najwyższy stwierdził, że „...składka emerytalna, z uwagi na jej przeznaczenie na tworzenie funduszu emerytalnego, posiada publicznoprawny ubezpieczeniowy charakter, który zachowuje nadal po przekazaniu przez Zakład jej części do funduszu.”

Skoro ubezpieczony/członek funduszy emerytalnego będący dłużnikiem nie jest dysponentem środków zgromadzonych ani w ZUS, ani w OFE to oczywistym jest, że środki te nie mogą stanowić przedmiotu egzekucji, gdyż w stosunku do wierzyciela dłużnikami nie są dysponenci tych środków - ZUS i OFE.

Inaczej przedstawia się natomiast kwestia dysponowania środkami zgromadzonymi na IKE. IKE stanowią formę indywidualnego dodatkowego i dobrowolnego oszczędzania kapitału, mającego w przyszłości uzupełnić świadczenia emerytalne pochodzące z obowiązkowego systemu. Oszczędzający może w każdym czasie wycofać część albo całość

środków zgromadzonych na IKE i w ten sposób uregulować swoje zobowiązania wobec wierzyciela. Fakt, że środki zgromadzone na IKE mają stanowić dodatkowe zabezpieczenie emerytalne nie stanowi, że istnieją podstawy ku temu, aby środki gromadzone na IKE objęte były ochroną przed postępowaniem egzekucyjnym. Gromadzenie dodatkowych oszczędności na emeryturę nie może stać się ucieczką przed regulowaniem swoich zobowiązań. Wprowadzenie takiej ochrony mogłoby godzić w interesy wierzycieli, którzy w braku innego majątku dłużnika - tu oszczędzającego na IKE, nie mogliby wyegzekwować swojej wierzytelności. Takie rozwiązanie budziłoby zastrzeżenia, czy słusznie umożliwia się unikanie odpowiedzialności finansowej za zachowania niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a takimi byłoby niewywiązywanie się z zobowiązań publicznoprawnych i cywilnoprawnych.

Z tego też względu nie wydaje się zasadne podejmowanie inicjatywy legislacyjnej w zakresie wprowadzenia przepisu stanowiącego, że środki zgromadzone na IKE nie podlegają egzekucji.

z powołaniem
z up. MINISTER
PODSEKRETARZ STANU
Marek Bucior